

РЕШЕНИЕ

№ 19476

гр. София, 06.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав, в
публично заседание на 08.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Диляна Николова

при участието на секретаря Евелина Пеева, като разгледа дело номер **12491** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр/.
Образувано е по жалба на С. М. К. срещу Решение № 327/24.10.2024г. на Комисията за защита от дискриминация /КЗД/, петчленен разширен заседателен състав.
Жалбоподателят моли за отмяната на оспореното решение като незаконосъобразно – издадено при неправилно приложение на материалния закон. Посочва като безспорно обстоятелството, че частните училища са допуснати като бенефициенти до част от националните програми за развитие на образованието, до друга част само като партньори на държавни или общински училища, което затруднявало достъпа на учениците от частните училища до тези програми. Твърди, че достъпът до трета част от националните програми достъпът на частните училища е напълно отказан, като например до национални програми „Осигуряване на временна, сигурна и достъпна образователна среда“, „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“ и „Професионално образование и обучение“. Това водело до неравнопоставеност на учениците респективно на техните родители, които макар да не са бенефициенти по програмите, са крайни ползватели на услугите. Оспорва като необоснован аргумента, че предоставянето на финансова помощ за дейности, които са предмет на услуга, предоставена срещу заплащане можело да бъде счетено като недопустима държавна помощ по Закона за държавните помощи /ЗДП/. Акцентира, че държавата е поела ангажимент да осигури равен достъп до качествено образование, равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждането на предучилищното и предучилищното образование. Твърди, че националните програми за развитие на образованието са част от общия образователен процес и надграждането

му и достъп следва да имат всички ученици без значение дали се обучават в държавни или в частни училища. Мотивира извод за осъществена дискриминация по признаците „обществено положение“ и „имуществено състояние“ спрямо учениците, които се обучават в частни училища, както и спрямо техните родители. Депозирани са писмени бележки.

В съдебно заседание изложеното в жалбата се поддържа чрез адв. Г. М., който моли за уважаването ѝ.

Ответникът по оспорването КЗД, в писмено становище чрез процесуалния представител Н. К., моли жалбата да бъде оставена отхвърлена като неоснователна. Излага съображения, че индивидуалният административен акт е издаден от компетентен административен орган, при спазване изискването за форма, отсъствие на допуснати съществени процесуални нарушения и правилно приложение на материалния закон. Посочва, че частните училища и детски градини действат като предприятие по смисъла на ЗДП, като предлагат услуги срещу заплащане, акцентира че националните програми за образование не са в обхвата на общия ред за публично финансиране по ЗПУО и съобразяването им с режима за държавните помощи се осъществява от Министерство на образованието и науката отделно за всяка програма съобразно приложимостта на режима. Аргументира, че предоставянето на държавна помощ за дейности, които са предмет на услуга срещу заплащане, може да бъде разглеждано като недопустима държавна помощ. Посочва, че са налице доказателства, че съобразяването на националните програми за развитието на образованието с кръга бенефициенти и изключването на частните училища и детски градини от кръга на бенефициентите по част от програмите е обективно оправдано, поради което не е налице по отношение на националните програми за развитие на образованието за 2023 г., изготвени от МОН, на дискриминация по посочените признаци. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованата страна министъра на образованието и науката, редовно и своевременно призован, не се представлява в съдебно заседание, не ангажира становище по жалбата.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Съдът, като се запозна с изложеното в жалбите, доводите на страните в съдебно заседание и доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Административното производство е образувано по жалба с вх. №44-00- 2888/04.08.2023 г., подадена от С. К. от [населено място] и допълнение към нея с вх. №44-00- 3434/02.10.2023 г. по описа на Комисия за защита от дискриминация срещу Министерство на образованието и науката по повод на Националните програми за развитие на образованието за 2023 г., с която е поискал от КЗД да установи дискриминационно третиране по отношение него като родител на ученичка по признаците „имуществено състояние“ и „обществено положение“ и да постанови преустановяване на нарушението до установяване на положение на равно третиране, както и да наложи предвидените в закона принудителни административни мерки. За обосноваване на правния интерес към жалбата е приложено удостоверение от 24.07.23 г., издадено от ЧУ „Евлоги и Христо Георгиеви“ ЕООД, в потвърждение на обстоятелството, че Р. С. К. е ученичка и се обучава в училището. От фактическа страна в жалбата е изложено, че ежегодно Министерският съвет със свои Решения утвърждава по предложение на Министерството на образованието и науката Национални програми за развитие на образованието с цел да се осигури надграждане на образователния процес, като се реализират национални мерки и дейности, чиито цели не биха могли да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата по смисъла на ЗПУО. Отбелязва, че в закона не е посочено кои институции в системата на предучилищното и училищното

образование имат право на финансиране по националните програми. Твърди, че частните училища са изключени от кръга на бенефициентите по националните програми за развитие на образованието за 2023 г. преобладаващата част от финансирането по националните програми без да има правно основание за това. Счита, че като родител и данъкоплатец има правото да изиска държавата да полага същата грижа за обучението и образованието на детето му като за обучението и образованието на останалите деца. Тъй като към настоящия момент частните училища не са включени в кръга на бенефициентите по преобладаващата част от Националните програми за развитие на образованието, за да осигури на детето си същите нива на достъп до образование(в контекста на мерките по Националните програми за развитие на образованието, му се налага да заплаща допълнителни средства за обучаване на детето си. Твърди, че е налице дискриминация по отношение на учениците в частни училища и по отношение на техните родители по признаци „имуществено състояние“ и „обществено положение“ по чл.4, ал.1 от ЗЗДискр, които са принудени за собствена сметка, чрез допълнителни плащания (извън таксата за обучение, която се заплаща за да учи детето в частно училище) да осигуряват условия за надграждане в образователния процес, които условия за надграждане държавата осигурява по Националните програми за развитие на образованието на учениците от общинските/държавните училища за сметка на държавния бюджет.

С Разпореждане № 702/10.10.2023 г. на председателя на КЗД е образувана преписка по жалбата, разпределена на 5-членен заседателен състав (А. Д., З. Д., С. Й., С. С. и Баки Х.) предвид твърденията за неравно третиране по два защитени признака. С писмо от 06.11.2023г. председателят на КЗД е уведомен, че съставът е избрал за свой председател З. Д., а за докладчик – С. С.. Поискани са становища от ответната страна по жалбата, както и от ЧУ „Е. и и Х. Г.“. След получаването им е изготвен доклад-заключение, с който са идентифицирани оплакванията и с оглед тях като ответна страна е конституиран министърът на образованието и науката. Заседанието за разглеждане на жалбата е насрочено на 03.07.2024г., за когато са призовани страните. Със Заповед № 12-11-1240/24.06.2024 г. е наредено Н. А. да замести А. Д. като член на заседателния състав, със Заповед 12-11-1240/24.06.2024 г. е наредено П. К. да замести Баки.

На 03.07.2024г. е проведено открито заседание по преписката, разгледана от КЗД в състав З. Д., Н. А., П. К., С. Й. и С. С.. Приети са представените от страните доказателства и е даден ход по същество. Осъществените процесуални действия са отразени в протокол, приет като доказателство по делото. След представяне на писмени защиты в съответствие с предоставената възможност за това, е постановено оспореното решение, с което КЗД установява че с изключването на частните училища от кръга бенефициенти по определена част от финансирането по Националните програми за развитие на образованието за 2023 г. изготвени от МОН (одобрени с решение 408/31.05.2023 г. на МС) от страна на министъра на образованието и науката не е извършено нарушение на ЗЗДискр. по признаци „обществено положение“ и „имуществено състояние“ по отношение на С. К. в качеството му на родител на ученик в частно учебно заведение и спрямо учениците от частните училища и техните родители .

Представена е справка от Министерство на образованието и културата относно броя на частни училища, участващи по НП „Заедно за изкуствата и спорта“ и НП „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е допустима като подадена срещу подлежащ на оспорване пред съд индивидуален административен акт, от лице, което е негов адресат и чиято правна сфера актът засяга неблагоприятно, в преклузивния 14 - дневен срок за оспорване.

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за законосъобразност на акта, освен на основанията, сочени от оспорващия, и на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема следното:

Решението на КЗД е издадено от компетентен административен орган в пределите на неговата власт съгласно чл. 65 във връзка с чл. 48, ал. 3 от 33Дискр. Предвид въведените с инициативния документ оплаквания за множествена дискриминация по признаци „имууществено състояние“ и „обществено положение“ с Разпореждане № 702/10.10.2023 г. на председателя на КЗД е образувана преписка по жалбата, разпределена на разширен 5-членен заседателен състав, състоящ се от нейните членове А. Д., З. Д., С. Й., С. С. и Баки Х., който да започне процедура за проучване по преписката, при което да се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на всички заинтересовани. Съгласно извършената замяна на част от членовете със Заповед № 12-11-1240/24.06.2024 г. на председателя на З. е наредено Н. А. да замести А. Д. като член на заседателния състав, със Заповед 12-11-1240/24.06.2024 г. на председателя на КЗД е наредено П. К. да замести Баки Х. на заседанието по преписката. На проведеното открито заседание са присъствали и петимата членове на състава, съответно взетото от тях решение е подписано и от петимата. Предвид това не се констатира наличието на основанията по чл.146, т.1 АПК.

Решението е издадено в съответствие с изискванията на чл. 66 33Дискр във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК относно формата и съдържанието на административния акт. Резултатът от проведеното през КЗД производството е обективизиран в постановеното решение, в което са посочени наименованието на органа, който го е издал, фактическите и правните основания за издаването му, разпоредителна част, както и пред кой орган и в какъв срок решението може да бъде обжалвано.

КЗД обосновава своите изводи въз основа на приложения и приобщен към административната преписка доказателствен материал. Установява се безспорно действително осъществилата се фактическа обстановка, съотнесена към правните основания за издаване на акта относно липсата на дискриминация. Константна е съдебната практика, че осъществилата се фактическа обстановка следва да бъде подведена под релевантния закон, действащ по време, място и лица за всеки конкретен случай. Несъответствието на фактите по преписката със законовите разпоредби е винаги толкова съществено нарушение, че води до ограничаване правото на защита на жалбоподателя. Съдът приема, че не е налице предпоставката за отмяна на атакувания акт – неспазване на законоустановената форма при издаването на индивидуалния административен акт по смисъла на чл.168, ал.1 във връзка с чл.146, т.2 АПК.

Не се констатира допуснати нарушения на административнопроизводствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени и да мотивират отмяната на акта само на това основание. Производството пред КЗД е образувано по жалба на С. К. в качеството му на родител и законен представител на засегнато от дискриминация лице, с която са наведени оплаквания за нарушение на забраната за дискриминация по чл. 4, ал.1 33Дискр. Образувано производство за защита от дискриминация по реда на глава IV-та от 33Дискр има за цел да установи налице ли е нарушение на чл. 4, ал.1 по признаците „обществено положение“ и „имууществено състояние“, както и да се разпорежи преустановяване на нарушението. Председателят на КЗД е определил същата да бъде разгледана от разширен петчленен заседателен състав, който на свое заседание е определил докладчик от решаващия състав, след което са предприети действия по изпълнение на процедурата по проучване на преписката и събиране на доказателства, необходими за изясняване на спорните факти и обстоятелства /чл.55, ал.1 33Дискр/. Проведено е едно редовно заседание, на което е прието легитимно решение от определения състав.

В хода на това производство е представено становище от страна на министъра на образованието и културата в качеството му на ответник по преписката, както и информация от ЧУ "Е. и Х. Г." с приложена кореспонденция с МОН, Министерски съвет, Дирекция „Икономическа и социална активност“ на Министерски съвет и Министерство на финансите. След представяне на становището и относимите доказателства от ответника, жалбоподателят е поканен да се запознае със събраните материали, да изрази становище по тях. Процедурата по проучване и събиране на доказателства е приключила с доклад - заключение на докладчика по преписката, след което е насрочено заседание на решаващия състав, за датата на което страните са били редовно уведомени. Проведено е едно открито заседание, което производството е приключило и въз основа на събраните доказателства е постановен оспорваният административен акт.

Правилно е приложен и материалният закон.

С разпоредбата на чл.4, ал.1 ЗЗДискр се въвежда забрана на всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Забраната за дискриминация действа спрямо всички при упражняването и защитата на предвидените в Конституцията и законите на Република България права и свободи /чл.6, ал.1 ЗЗДискр/. Според ал.2 на чл.4 ЗЗДискр пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал.1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Според дефиницията по § 1, т.7 ДР ЗЗДискр „Неблагоприятно третиране“ е всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица.

За да е налице проява на дискриминация по смисъла на ЗЗДискр, е необходимо да се установи неблагоприятно третиране на определено лице или група лица, защитен признак по чл. 4, ал.1 ЗЗДискр и причинно – следствена връзка между неблагоприятното третиране и защитения признак на лицето. Така очертаните елементи от фактическия състав на правната норма следва да бъдат осъществени кумулативно. За да се приеме, че е налице дискриминация се изисква на първо място, лицето, което твърди, че е жертва на дискриминация, да наведе твърдения за неравноправно третиране по защитен белег и второ, лицето, за което се твърди, че осъществява това забранено от закона неблагоприятно третиране да не успее да опровергае извода за неравното третиране.

В конкретния случай ответникът по оспорването е приел, че с изключването на частните училища от кръга бенефициенти по определена част от финансирането по одобрените с Решение № 408/31.05.2023 г. на Министерски съвет Национални програми за развитие на образованието за 2023 г., изготвени от МОН, от страна на министъра на образованието и науката не е извършено нарушение на ЗЗДискр по признаци „обществено положение“ и „имуществено състояние“ по отношение на С. К. в качеството му на родител на ученик в частно учебно заведение и по отношение на учениците от частните училища и техните родители.

В жалбата, която е станала повод за образуване на производството пред КЗД са наведени твърдения за неравно третиране на учениците, обучаващи се в частни училища, респективно техните родители спрямо останалите ученици и техните родители в общински и държавни училища. Твърди се, че макар бенефициенти по разглежданите национални програми да са

училищата, адресати на мерките и техни крайни ползватели са учениците, като техните родители са засегнати от достъпа или липсата на достъп на техните деца тези програми.

С влизане в сила на Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ е предвидена възможността за предоставяне на субсидия от държавния бюджет по чл. 10, ал.3 от ЗПУО на частните училища и детски градини, вписани в регистър на институциите в системата на предучилищно и училищно образование. Съгласно чл. 301, ал.1 и ал. 2 услугите извън тези по чл. 10, ал.3 от ЗПУО се предоставят срещу заплащане от страна на родителите на детето или ученика. Частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране, могат да събират средства от родителите за компенсиране на извършени от тях разходи за осигуряване и поддържане на материално-техническата база, в която се извършват дейностите по осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, като максималният размер за дете или ученик се определя съгласно методика, утвърдена с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите /ал.3/. С влизането в сила на разпоредбата на чл. 286, ал.1 от ЗПУО от 01.01.2017 г. е създадена още една възможност за финансиране на образованието със средства от държавния бюджет за национални програми за развитие на образованието, като се включват разходите от държавния бюджет за реализиране на национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата по чл. 280, ал. 3, т. 1, 2 и 3 ЗПУО. Съгласно чл. 280, ал. 3, т. 4 от ЗПУО със средства от държавния бюджет могат да се финансират национални програми за развитие на образованието. Чрез разходите, които са включени за изпълнението им, се реализират национални мерки и дейности, чиито цели не могат да бъдат постигнати в желаната степен, ако се финансират в рамките на средствата по стандарти за издръжка на дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците; подпомагане на равния достъп и подкрепа за личностно развитие; развитие на детските градини, училищата и центровете за подкрепа на личностно развитие.

Решение № 408 на Министерския съвет от 31.05.2023 г. за одобряване на национални програми за развитие на образованието е прието в изпълнение на Постановление № 13 на Министерски съвет от 2024 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г., т. 12 от Приложение № 1 и в рамките на упражняване на оперативна самостоятелност при ръководене изпълнението на държавния бюджет. Приетите с решението програми са както следва: Национална програма „Система за национално стандартизирано външно оценяване“, Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Национална програма „Хубаво е в детската градина“, Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“, Национална програма „Квалификация на педагогическите специалисти“, Национална програма „Заедно за всяко дете“, Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“, Национална програма „Иновации в действие“, Национална програма „Учебници, учебни комплекти и учебни помагала“, Национална програма „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“, Национална програма „Без свободен час“, Национална програма „Роден език и култура зад граница“, Национална програма „Професионално образование и обучение“, Национална програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“, Национална програма „Обучение за ИТ умения и кариера“, Национална програма „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“, Национална програма „Неразказаните истории на българите“, Национална програма „България – образователни маршрути“, Национална програма „Заедно в изкуствата и в спорта“ и Национална програма „Изучаване и съхраняване на традициите и

историята на българската армия“.

При проверка на условията, при които се провеждат националните програми се установява, че всички ученици, независимо дали се обучават в държавни или частни училища са директни ползватели на Национална програма „Система за национално стандартизирано външно оценяване като участници в провеждането на задължителното оценяване на знанията и уменията на учениците в края на всеки образователен етап чрез национални стандартизирани тестове. По отношение на Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“ по Модул 1 „Организиране и провеждане на национални и международни ученически олимпиади и състезания“ ползватели са всички ученици, а по Модул 2 „Осигуряване на обучение на таланти ученици за участие в ученическите олимпиади“ бенефициенти са всички български училища без разграничаване на частните от държавните. В Национална програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ - Модул 2 е предвидено участието на частно училище като партньор на държавно или общинско училище - бенефициент по проект, при условие, че се организира съвместни дейности с учениците от общинското или държавното училище. В Модул 1 на програмата бенефициенти са центрове за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и астрономически обсерватории и планетариуми, НДД – специализирано обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 2 от ЗПУО, и специалните училища за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания – увреден слух или нарушено зрение, по чл. 44, ал. 1, т. 1 от ЗПУО. Следователно по Модул 1 на програмата, предвид специфичните цели, които са поставени ползватели не биха могли да бъдат частните училища, нито общите държавни или общински училища и в случая не е налице неравноправно третиране. Ползватели са всички ученици без ограничение на учебното заведение и по Национална програма „България - образователни маршрути“. В НП „България - образователни маршрути“ - Модул 1, ползватели на предоставяните допълнителни дейности са пряко децата и учениците от съответната частна образователна институция като последните две програми имат за цел осигуряване на условия и подкрепа създаване и прилагане на иновации и добри педагогически практики във всички сфери на училищния живот, повишаване на образователните резултати на учениците, придобиване на система от компетентности, трайни и цялостни знания и умения. Модул 1 „Образователни маршрути“ на Националната програма „България - образователни маршрути“ е насочен към провеждането на образователни маршрути с цел активно учене и извън училище, с продължителност от 2 до 5 дни с обекти по избор от приложението към програмата, както и други обекти по избор на училищата в съответствие с техните образователни интереси и специфика. Бенефициенти на средствата по модула са: държавни, общински, частни и духовни училища, както и български държавни училища в чужбина и български неделни училища в чужбина, подпомагани от МОН. Посредством Националната програма „Иновации в действие“ се цели да се предостави подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации. В Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“ е предвидено осъществяване на мобилност между представители на иновативни и неиновативни училища чрез партниране на място за представяне на добри образователни иновации. Модул 2 „Регионални форуми“ е свързан с провеждане на конференции, методически срещи, дискусии, работни семинари за иновации в образованието, организирани на регионален принцип. Установи се, че по Модул 1 и 2 участници могат да бъдат държавните, общинските и частните училища от системата на училищното образование в Република България, по Модул 4 - иновативните държавни, общински и частни

училища. Също така педагогическите специалисти от частните училища и частните детски градини са посочени като бенефициенти по Национална програма „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“.

Действително в списъка одобрени национални програми съществуват и такива, по които бенефициенти не могат да бъдат частните училища, например по програма „Системата за национално стандартизирано външно оценяване“, но по тази програма от кръга на бенефициентите са изключени и общинските и държавни училища. Бенефициенти са Министерството на образованието и науката, Регионалните управления на образованието, Центърът за оценяване в предучилищното и училищното образование и др. структури и организации, което е оправдано предвид целите и задачите на програмата, свързани с подготовката на оценяването и провеждането на Н..

По Национална програма „Заедно за всяко дете“ бенефициенти също не могат да бъдат частни училища и детски градини, като държавните и частните детски градини са посочени сред допустимите бенефициенти. В случая обаче това различно третиране не представлява неблагоприятно третиране по смисъла на ЗЗДискр, тъй като програмата има специфични цели, които не могат да бъдат постигнати в дейността на частните детски училища и детски градини. Програмата дава възможност да се организират дейности, в които се ангажират всички заинтересовани страни за привличането на родителите на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина. Взаимодействието с децата, учениците и родителите за създаване на положително отношение към образованието се реализира чрез разработване и прилагане на конкретни дейности за съвместна работа. В изпълнение на дейностите ще се подкрепи реализирането на партньорски модел за включване в образователната система на деца и ученици в риск от отпадане, за предоставяне на регулярна информация относно възможностите и законовите задължения при записването на деца и ученици в образователната система, както и за устойчиво приобщаване на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Специфична цел и неотнормирана към дейността на частните училища и детски градини има и Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“, чрез която се предоставят допълнителни средства за изплащане на обезщетения на персонала за периода 01.11.2022 г. – 05.11.2023 г. при намаляване на числеността му поради промяна в структурата и състава, както и обезщетенията при прекратяване на трудовите правоотношения на друго основание. Финансират се и обезщетения на персонала в резултат на реструктурирането на мрежата чрез закриване или преобразуване на институции от системата на предучилищното и училищното образование. Ето защо, мярката е неприложима по отношение частните училища и детски градини и невключването им като бенефициент не представлява неблагоприятно третиране.

Същият извод е относим и към Национална програма „учебници, учебни комплекти и учебни помагала“ Модул 2 „Оценяване и одобряване на проекти на учебни помагала за подпомагане на обучението, организирано в чужбина, на проекти на учебници и на проекти на учебни комплекти“ с бенефициент по модула Министерството на образованието и науката и Националният STEM център. Модул 3 на програмата има за цел „Изготвяне на учебно помагало по български език като чужд за прогимназиален етап за ученици, търсещи или получили закрила и мигранти“. Бенефициенти по модула са Министерството на образованието и науката и училища на територията на Република България, в които се обучават търсещи или получили закрила и мигранти. Училищата, в които се обучават търсещи или получили закрила и мигранти, следва да

сформират авторски екип от специалисти по български език и представители на граждански организации, които ще разработват учебното помагало.

Национална програма „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“ има за цел образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, чрез реализиране на дейности от общините за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторичната сегрегация, както и осигуряване на подкрепяща образователна среда, насърчаваща взаимодействие между всички участници в образователния процес. Национална програма „Без свободен час“ има за цел осигуряване на непрекъснатост на педагогическо взаимодействие в училищата, ДГ и ЦСОП чрез възстановяване на средства за заплащане на реално взети учебни часове в училище и ЦСОП и астрономически часове в детската градина от педагогическите специалисти, които заместват отсъстващи от работа педагогически специалисти, както и осигуряване на условия за постигане на оптимална организация на обучението на деца и ученици в случаите, когато педагогическите специалисти изпълняват нормата си преподавателска работа в ОРЕС от дома си.

Не би могъл да се направи извод и за по-неблагоприятно третиране на учениците в частни училища и техните родители и по отношение на Национална програма „Роден език и култура зад граница“, предвид обхвата ѝ по Модул 1 - деца, ученици и кандидат-студенти, живеещи в чужбина, които са обхванати в обучение по български език, по история и география на България и в допълнителни училищни дейности; по Модул 2 – педагогически специалисти от български неделни училища в чужбина, финансово подпомагани от Министерството на образованието и науката (МОН); по Модул 3 – деца от предучилищна възраст и ученици от I до XII клас от български неделни училища в чужбина.

Национална програма „Обучение за ИТ умения и кариера“ е приета в изпълнение на подписаното през 2016 година споразумение за сътрудничество между Министерството на образованието и науката (МОН) и представителите на ИТ индустрията и е разработена тази национална програма. Допустими бенефициенти са професионални гимназии и училища, в които се осъществява професионално образование по държавен план-прием за придобиване на професионална квалификация по специалности от професии в професионалното направление с код 481 „Компютърни науки“. Предвид специфичното основание за приемане на програмата, както и начина, по които са формулирани изискванията към бенефициентите, съдът приема, че учениците в частни училища не са поставени в по-неблагоприятно положение.

На следващо място настоящият състав на съда приема, че не представлява поставяне в по-неблагоприятно положение на учениците в частни училища и детски градини, респективно техните родители, невключването на частните училища и детски градини като бенефициенти в Национална програма „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“ (Закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване, хардуер и софтуер, техническо обезпечаване на учебния процес, внедряване на образователни иновации, внедряване на софтуер за професионално обучение и подкрепа, свързаност и средства за интернет, WiFi и др.); Национална програма „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“ Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, изкуства и спорт“, Модул 2 „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“ и Модул 3 „Създаване на достъпна архитектурна среда“; както и Модул 1 „Разработване на учебни помагала на чужд език за обучение по общообразователни учебни предмети“ на Национална програма „Учебници, учебни комплекти и учебни помагала“ (останалите модули касаят неотнормирани дейности); Модул 1 „Модернизиране на материално-техническата база“ (модул 2 не съдържа ограничения за частни училища и детски

градини) на Национална програма „Професионално образование и обучение“. Съгласно чл. 301, ал. 3 ЗПУО услугите извън тези по чл. 10, ал.3 от ЗПУО се предоставят от частните детски градини и училища срещу заплащане от страна на родителите на детето или ученика. Частните образователни институции могат да събират средства от родителите за компенсиране на извършените от тях разходи за осигуряване и поддържане на материално-техническата база, в която се извършват дейностите по осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, както и за извършването от тях услуги извън финансираните от държавата по чл. 10, ал.3 ЗПУО. Финансирането на модернизиранието на учебната материална база и среда, било то и за площадки за обучение по безопасност на движение, закупуване на интерактивно мултимедийно оборудване във връзка с информационни и комуникационни технологии и др. подобни, следва да са сред ангажименти на частните училища или детски градини. Това дали родителите на учащи ще предпочетат да финансират тези дейности чрез таксите, които заплащат за образованието на децата си в частно училище или детска градина, или да ги запишат в държавно училище или детска градина, където финансирането се извършва от държавата, е въпрос на техен избор. Още повече, че бенефициенти по немалка част от мерките по разглежданите национални програми са други образователни структури извън училищата и детските градини, до които структури достъпът на ученици не е ограничен от факта, че се обучават в частно училище или детска градина. Изключването на частните училища и детски градини от бенефициенти по разглежданите група мерки по националните програми по никакъв начин не води до по-неблагоприятно третиране на учениците в тези училища, респективно родителите им. Напротив, допускането на частните училища и детски градини до финансиране по тези мерки би поставило в по- неблагоприятно положение децата, учащи в държавни училища и детски градини, доколкото образователният процес в тях е финансиран от държавния бюджет, който както е обществено известно е силно ограничен. В този смисъл с допълнителното финансиране по разглежданите национални програми се постига още една цел за доближаване и в някаква макар и малка степен за изравняване на условията и като цяло нивото на образование в държавните училища и детски градини до това в частните и създаване на равни възможности и достъп до образование за децата без значение финансовите възможности на техните родители. Това тълкуване е в съответствие и с принципа за недопустимост на дискриминацията и правото на всеки човек на достъп до образование, провъзгласени с Всеобщата декларация за правата на човека, както и преамбюла и чл.1, ал.1 от Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието, приета на Генералната конференция на нейната единадесета сесия в П. на 14 декември 1960 г., ратифицирана от България, обн. ДВ. бр. 6 от 22 януари 1963г.

В чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България е провъзгласен принципът на равенство пред закона на гражданите. Не се допускат ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние. Този текст е възпроизведен и в разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. Насочването на държавния ресурс по разглежданите мерки от националните програми във връзка с осигуряване на материална база не би могло да се разглежда като целящо или водещо до поставяне в по-неблагоприятно положение на учащите в частни училища и детски градини включително поради обстоятелството, че до образованието в частните училища и детски градини достъпът на децата е ограничен от икономическите възможности на техните родители, а децата, лишени от родителска грижа на практика са лишени от достъп до това образование. От друга страна образованието в държавните училища и детски градини е достъпно за всички. Осигуряване на тази достъпност е основен ангажимент на държавата.

Следва да се отчетат и изложените от КЗД съображения за приложимост на разпоредбите на Закона за държавната помощ предвид трайната практика на СЕС относно неикономическия характер на общественото образование, като във всеки случай се изследва размерът на оперативните разходи на дадена образователна институция финансирани с частни и публични средства съгласно т. 29 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ.

Представеното от жалбоподателя писмо от Министерство на образованието и културата относно броя на частни училища, участващи по НП „Заедно за изкуствата и спорта“ и НП „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“ не само не опровергава изводите на административния орган за липса на неравноправно третиране, а напротив – потвърждава ги, доколкото от писмото става ясно, че над 80 частни училища са кандидатствали, а и са били одобрени по националните програми за 2023 г., за които е представена справката.

По изложените съображения съдът достига до извод за липса на първата задължителна предпоставка, а именно по- неблагоприятно третиране на лицата.

На следващо място КЗД е извършила сравнение между децата, записани в държавни/общински училища и децата, записани в частни училища, респективно на техните родители, като е извела като защитен признак „имууществено състояние“ и „обществено положение“. При липса на защитен признак, относим към групата на деца, записани в държавно или общинско училище, различният подход на законодателя към тази група родители и деца сам по себе си не би могъл да е дискриминационен в рамките на понятието за дискриминация, което има предвид законът. По отношение на защитен признак „имууществено състояние“ съдът не споделя разбирането, че децата, обучаващи се в частни училища или детски градини, задължително изхождат от семейства с по-големи финансови възможности. Съдът намира, че характеристиката „деца, записани в държавно или общинско училище“ не представлява траен, характерен, обективен, значим белег, който да отчита универсалния обхват на закона. Записването на дете в държавно или частно училище или детска градина представлява житейски факт, който зависи от редица субективни фактори – желание и нагласа на родителите, от наличието на места в държавните и частни училища и детски градини и др. Посещаването на училище няма траен характер, предвид задължителността на образованието до 16 год. възраст. Записването на детето в частно или общинско/държавно учебно заведение също няма траен характер, тъй като не създава задължение детето да завърши образованието си там – то може да се премести по време на обучението си от държавната/общинска институция в частна и обратното.

Ето защо съдът счита, че характеристиката „деца, записани в държавно или общинско училище“ сама по себе си не обуславя наличието на защитен признак „имууществено състояние“. Съществено по отношение на понятието „обществено положение“ е, че същото се определя от мястото, което едно лице заема в структурата на даден социум и е израз на отношението, оценката, която се дава на това лице във връзка с неговото социално поведение и функции. Във всички случаи защитените признаци следва да са причината за проявеното неблагоприятно третиране или тормоз, а не обратното /Решение № 9703 от 09.09.2024 г. по адм. д. № 4821/2024 г., V отд. на ВАС/. В случая би могло да се приеме наличие единствено на защитен признак „обществено положение“, на база на който да се изследва евентуално неравното третиране двете групи лица.

Предвид липсата на първата задължителна предпоставка по чл. 4, ал.1 от ЗЗДскир - осъществено неблагоприятно третиране от страна на Министъра на образованието и науката, на основата на посочените признаци КЗД правилно е установила липсата на дискриминация. Установяването на липса на нарушение на забраната по чл.4, ал.1 ЗЗДскир поражда правомощието на КЗД по чл. 65, т.5 от ЗЗДскир да констатира липсата на извършено нарушение по чл.4, ал 1 ЗЗДскир. и да остави

жалбата без уважение. По изложените съображения съдът намира оспореното решение за законосъобразен административен акт, по отношение на който не се установяват основания за отмяна по чл.146 АПК. Този извод обосновава неоснователност на жалбата, която следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора претенцията на ответната страна за присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение е основателна като то следва да бъде определено на 100 лева, на основание чл.24 НЗПП, вр. чл.37 ЗПП, вр. чл.143, ал.3 АПК, с оглед липсата на фактическа и правна сложност на делото.

Водим от горното и на основание чл.159, т.1 чл.172, ал.2 и чл.143, ал.3 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на С. М. К. срещу Решение № 327/24.10.2024г. на Комисията за защита от дискриминация.

ОСЪЖДА С. М. К. да заплати на Комисията за защита от дискриминация сумата в размер на 100 /сто/ лева, представляваща разноски по производството.

Решението може да бъде обжалвано касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му, чрез Административен съд София - град пред Върховния административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по реда на чл.137 АПК.

Съдия: